

MESLEKİ SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI KAPSAMINDA ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ALGILARI

Nezih Metin ÖZMUTAF*

ÖZET

Bu çalışmanın temel amacı mesleki STK'lar kapsamında üniversite öğrencilerinin algılarının belirlenmesidir. Bu konuda hazırlanan anket yedi üniversitede çeşitli alanlarda eğitim gören 916 öğrenciye uygulanmıştır. Bu çalışma üniversite öğrencilerinin mesleki STK'lar kapsamında her bir önerme için pozitif görüşe sahip olduklarını ortaya koymuştur ve bu durum yaş, cinsiyet, evlilik durumu, iş alanı, sınıf ve iş durumu açısından da çok farklı değildir. Bunun yanı sıra mesleki STK'lara sağlık ve sosyal bilimler alanındaki öğrenciler fen bilimleri alanındaki öğrencilerden daha fazla önem vermektedirler.

Anahtar Kelimeler: Mesleki STK'lar, Üniversite Öğrencileri, Üniversite, Eğitim

THE PERCEPTIONS OF UNDERGRADUATES WITHIN THE CONTEXT OF OCCUPATIONAL NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS

ABSTRACT

Determination of the perceptions of undergraduates within the context of occupational Non-Governmental Organizations (NGOs) is the main goal of this study. The survey form prepared on this subject has been applied to 916 undergraduates from different fields of seven university. The results of the study revealed that undergraduates have positive views for each proposition within the context of occupational NGOs and this situation is not very different in terms of age, gender, marital status, occupational field, class and work status also. Besides, undergraduates in the field of health and social sciences attach more importance to occupational NGOs in comparison with the undergraduates in the fields of science.

Key Words: Occupational NGOs, Undergraduates, University, Education

* Dr., Ege Üniversitesi, Atatürk SHMYO, İzmir, TÜRKİYE,
nezih.metin.ozmutaf@ege.edu.tr

1.GİRİŞ

Günümüzde bilişim teknolojileri ile birlikte küreselleşerek dönüşüme uğrayan dünya, temel olarak üç paydaş grubu ile örgütsel ya da sektörel niteliğini somutlaştırmaktadır. Bu paydaş grupları yerelden başlayıp küreselle doğru büyüklük ve faaliyet gösteren devletin kurum / kuruluşları (kamu sektörü, birinci sektör), özel sektör (ikinci sektör, kar amacı güden sektör) ve sivil toplum kuruluşları (üçüncü sektör, kar amacı gütmeyen sektör, gönüllü sektör, New York Times'a göre üçüncü süper güç) olarak ifade edilebilecektir. Bu üç paydaş serbest pazar talebi çerçevesinde beraber ya da karşıt bir şekilde hareket edebilmektedirler (Balsler ve McClusky, 2005: 295-296; Florini, 2004: 72; Kamat, 2003: 68). Örneğin STK'lar kamusal alanda gelişimi desteklerken yeri geldiğinde de karşı taraf olarak savunmacı bir şekilde davranabilmektedirler (Mandeville, 2005: 6).

Bu üç temel paydaşın misyonlarının rasyonel kesişim noktası ise sürdürülebilir bir geleceğe doğru üretim ve dengeli paylaşım bunun yanı sıra barış ve huzur olarak ifade edilebilir. Sözü edilen rasyonel kesişim noktasının realizasyonunun çıkış noktası ise insan kaynağı ile onun eğitim ve öğretimi olarak belirtilebilir. Bu kapsamda üniversite eğitimi sadece uzmanlık alanı sağlayan bir oluşum değil bunun yanı sıra küreselleşen dünyaya üç sektör bazında da kaliteli profesyonel insan kaynağını sunma çabasının bir aracı olarak görülebilir (Akdemir, 2009: 69). O halde üniversite öğrencilerinin daha formal eğitimleri sırasında yukarıda sözü edilen üç paydaş konusunda mesleki açıdan yeterli bilgiye sahip olmaları önem arz edebilecektir. Diğer bir deyişle üniversite öğrencilerinin kamu ve özel sektör içindeki uzmanlık alanları konusunda bilgileri dengeli bir şekilde mesleki STK'lar konusunda da yerleşik hale gelebilmeli / gelmiş olmalıdır yargısı yanlış olmayacaktır denebilir.

Bu çalışmada sözü edilen paydaş grubunun mesleki STK boyutu öğrenci görüşleri kapsamında araştırılmıştır. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı "mesleki STK'lar kapsamında üniversite öğrencilerinin algılarının belirlenmesi" olarak ifade edilebilir. Bu kapsamda oluşturulan anket formu yedi devlet üniversitesindeki sağlık, sosyal ve fen alanında eğitim ve öğretim gören öğrenciler kapsamında uygulanmıştır.

2. MESLEKİ STK'LAR VE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ

2.1. Mesleki STK Kavramı

Genel olarak STK'lar dernekler, vakıflar, sendikalar, odalar, kooperatifler, kulüpler ve diğer bazı (cemiyet, baro, borsa vb.) örgütlenmeler olarak ifade edilebilir (Güder 2005: 12-13, 20-21). Mesleki STK'lar ise belirli bir mesleği / uzmanlık alanını baz alan STK'lar olarak belirtilebilir. Genel olarak ifade edilen STK'ların önemli bir boyutu olarak, mesleki

STK'ların somut olarak ortaya konulabilmesi konuyu daha açık şekilde irdeleme olanağı sağlayabilecektir. Bu kapsamda mesleki STK'lar Tablo 1'de görüldüğü gibi "STK türü, çalışma konusu ve üyeleri, ifade şekli ve örnekleri ile sınıflandırılarak açıklanmıştır (Association of Balkan Chambers; EUROCHAMBERS; International Chamber of Commerce; İzmir Esnaf ve Sanatkar Odaları Birliği, İzmir Kent Haber, Sivil Toplum Kuruluşları Rehberi, 2005: 607-713; TOBB; TMMOB; World Chambers Federation).

Tablo 1. Mesleki STK'lar

STK Türü	Çalışma Konusu ve Üyeleri	İfade Şekli ve Örnek	
Mesleki Dernekler	Sağlık, eğitim, teknik, sanat vb.	...leri/ları derneği, ...teknisyenleri derneği, ...çalışanları derneği ...vb. ya da ...derneği <i>il ismi</i> şubesi vb. (Örneğin TÜSİAD, Ege Sanayicileri ve İş Adamları Derneği, Sağlık Teknisyenleri Derneği, ... spor kulübü derneği)	
Mesleki Vakıflar	Sağlık, eğitim, teknik, sanat vb.	...vakfı vb. (Örneğin Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı, Cüzamla Savaş Vakfı)	
Mesleki Sendikalar	Sağlık, eğitim, teknik vb.	...çalışanları, ...işçileri, ...emekçileri vb. (Örneğin sağlık işçileri sendikası, Petrol İş Sendikası)	
Mesleki Odalar	TOBB ve Bağlı Odalar, Uluslar arası Boyut	Sanayi, ticaret, girişimcilik, teknik vb. (genellikle il ismi ile birlikte ifade ediliyor)	...ticaret odası, ...bölgesi sanayi odası,...sanayi odası, ...ticaret ve sanayi odası...vb. (Örneğin Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası, Ege Bölgesi Sanayi Odası, İzmir Ticaret Odası, Deniz Ticaret Odaları, <i>il ismi</i> ticaret borsası)
	Uluslararası boyut: Sanayi, ticaret, girişimcilik, teknik vb. (federasyon ve oda / chamber)	Dünya Odalar Federasyonu (World Chambers Federation, WCF), Milletlerarası Ticaret Odası (International Chamber of Commerce, ICC), Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği (EUROCHAMBERS), Balkan Odaları Birliği (Association of Balkan Chambers, ABC)..b.	
	Diğer Odalar ve Birlikleri	Sağlık, teknik, eğitim vb. (mühendislik, mimari, hekimlik, inşaat, elektrik, elektronik...vb)	...ler/lar odası, ...ler/lar birliği..vb. (Örneğin TMMOB ...odası <i>il ismi</i> şubesi ya da <i>il ismi</i> eczacı odasılar, <i>il ismi</i> diş hekimleri odası vb.)
	Esnaf ve Sanatkar Odaları	Ticari, teknik, sağlık, girişimcilik vb. (ayakkabıcılık, bakkallık, berberlik, büfecilik, çiçekçilik, kasaplık, kahvecilik, fırıncılık, fotoğrafçılık... vb.)	...ler/lar odası (örneğin <i>il ismi</i> çiçekçiler odası, <i>il ismi</i> diş teknisyenleri odası, ...ler/lar birliği...vb.)
Mesleki	Ticari, teknik, girişimcilik vb.	...ler/lar kooperatifi, kredi kefalet koop., ...yapı koop., ...kooperatifleri birliği...vb. (<i>il</i>	

Kooperatifler		<i>ismi</i> esnaf sanatkar kredi ve kefalet kurulu koop., <i>il ismi</i> yapı kooperatifleri birliği)
Mesleki Kulüpler	Spor, sağlık, eğitim vb.	... ler/lar kulübü (... spor kulübü)
Diğer Mesleki STK'lar	Spor, sağlık, eğitim, hukuk, gazetecilik, teknik vb.	...platformu, ... (<i>il ismi</i>) barosu, ler/lar...cemiyeti, ler/lar...birliği (Örneğin ...gazeteciler cemiyeti vb.)

Mesleki STK'lar da diğer STK örgütlenmelerinde olduğu gibi temel olarak gönüllülük felsefesi çerçevesinde hareket eden, kar amacı gütmeyen, katılımcı çerçevede hareket eden, şeffaf, kültürel ve etik değerlere önem veren, üye-meslek ve ülke bunun ötesinde insanlık ve doğa için de yararlı faaliyetleri gerçekleştirebilen kuruluşlar olarak ifade edilebilir (Ryfman, 2004: 40). Mesleki STK'lar bu kapsamda ortak yeni bir aklı / düşünce sistemini ortaya koyan birer "toplumsal ajan" niteliğinde hareket edebilen örgütlenmeler olarak da ifade edilebilir (Connor vd., 1998: 130).

Bu kapsamda Tablo 1'de yer alan bazı mesleki STK örgütlenmeleri (ticaret ve sanayi odası, meslek odası vb.) bir bakıma zorunluluk sonucu üye olunan yapılar olarak gönüllü kuruluşlar olmadığını da savunan görüşler de bulunmaktadır (Acı, 2005: 92). Ancak bu yargı bir yönüyle haklı olarak görülebilse de mesleki STK'ların yine de gönüllülük felsefesi ile hareket ettikleri ve gönüllü faaliyetlerinde bulunacakları bunun yanı sıra kendilerine bağlı şekilde ful gönüllü dernek yapılanmasına da gidebilecekleri göz ardı edilemeyecektir. Ayrıca önemli bir organizasyon olan 1-2 Temmuz 1999'da Sivil Toplum Kuruluşları ve Etik Sempozyumu çerçevesinde de ortak bir gönüllülük tanımı "Gönüllülük kavramı üyelik ve destekçiliği de içermektedir. Üyelik ve destekçilik kuruluşlara göre değişkenlik gösterir ve özel tanımlar gerekebilir..." şeklinde ortaya konulmuştur (Yıldırım, 2004: 260). Diğer taraftan yukarıda sözü edilen kar amacı gütmeme, katılımcı olma vb. özellikler de zaten mesleki STK'larda yaşanmaktadır.

2.2.Mesleki STK'ların Tarihsel Artalanı, Misyonları ve Örgütsel Yapıları

STK'ların genel olarak tarihsel gelişim süreci kültürel, dinsel ve felsefi kökenlere dayandırılabilir. İslamiyet'te zekat ve sadaka, Hıristiyanlık ve Yahudilikte sadaka kapsamında merhamet, hastalara ve yabancılara yardım...vb. STKların tarihsel gelişim sürecinin öğeleridir (Ryfman, 2006: 15-24). Bu açıklama çerçevesinde Türk coğrafyası ve özellikle de Anadolu topraklarında Ahi Evren tarafından ortaya konulan, hem mesleki STK'lar hem de girişimciliğin kökleri kapsamında önemli örgütlenme şekli olarak ise Ahilik (kardeş/kardeşlik)Teşkilatı öne çıkmaktadır (Akdemir, 1996: 41-44). Amacı mesleki ahlak, mesleki eğitim, üretici-tüketici ilişkileri, ürün kalitesi ve denetim gibi konularda esnaf ve sanatkarı bir birlik altında toplamak şeklinde belirtilebilir (Demir, 2001: 76-82; Özerkmen, 2004: 58-60). Bu

amaç çerçevesinde Ahiliğin temel prensipleri “eli açık olma, misafir perver olma, aç olanı doyurma, doğruluk, dürüstlük, affedebilme, emanete sahip çıkma, yardım severlik, zayıfı koruma ve sözü edilen olguları iş ve özel yaşama aktarmak” olarak ifade edilebilir (Akdemir, 1996: 44). Ahiliğin prensiplerinin günümüz Türk İş Hukuku ile benzer yönleri arasında “kıdem tazminatı, işverenin sorumluluğu, iş arama izni, çalışma belgesi, işverenin ödeme sorumluluğu, asgari ücret, fazla çalışma ücreti, sigorta primi, çocuk işçi çalıştırmama vb.” belirtilebilir (Öztürk, 2002: 5). İlerleyen yüzyıllarda benzer nitelikli örgütlenmeler (esnaf teşkilatı, vakıf vb.) olmakla birlikte Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasıyla her konuda olduğu gibi sözü edilen mesleki STK’lar alanında da çağdaş dönüşümler gerçekleştirilmiş ve günümüzdeki mesleki STK yapılanması yaratılmıştır. Bu bağlamda günümüzde mesleki STK tanımı içinde yukarıda ortaya konulan mesleki boyutlu dernek, vakıf, sendikalar, odalar, kooperatif ve kulüp vb. örgütlenme şekilleri ifade edilebilecektir.

Mesleki STK’ların misyonları bağlamında ise diğer STK’larda olduğu gibi iki temel boyut ortaya konulabilir. Bunlar **mikro** ve **makro misyonlar** olarak ifade edilebilir.

Varlık nedeni olan faaliyet alınana yönelik mikro misyonlar, o mesleki STK’nın üyelerini ve içinde yer aldığı sektörü kapsayan öz görevi / görevleri olarak belirtilebilir. Bu çerçevede mikro misyonlar / öz görevler aşağıdaki şekilde ortaya konulabilir (İzmir Ayakkabıcılar Odası; İzmir Kuyumcular Odası; İzmir Oto Tamircileri Odası; Sağlık Teknisyen ve Teknikerleri Derneği):

- i. Üye kaydı, yenilenmesi, kapanma işlemleri, BAĞKUR evraklarının düzenlenmesi, bilir kişi raporları düzenleme,
- ii. Üyelerin mesleki ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetleri kolaylaştırmak,
- iii. Mesleki menfaatlere uygun kooperatif ve şirketleşmelere iştirak etmek,
- iv. Hukuki ve mali danışmanlık hizmetleri
- v. Mesleki eğitim (kalfalık, ustalık, çıraklık) vermek
- vi. Haksız rekabeti ve kayıt dışılığı önlemek,
- vii. Bankalar, Kosgeb, AB vb. gibi taraflardan kredi ve olanaklar konusunda üyelere kolaylaştırıcı (bilgi verme, uygun ödeme koşulu, proje kapsamlı hibe programları vb.) girişimler yapmak,
- viii. Üyelere yeni pazar olanakları sağlamak,
- ix. Üyelere tatil, çocuklarına eğitim, burs vb. olanaklar sağlamak,
- x. İhracat ve fuarlar için öncülük yapmak,

Eğer STK birlik şeklinde örgütlenme ise mikro misyonlar iki stratejik konu olan üye temsili ve üye hizmetleri konularında yoğunlaşmaktadır (Rugh, 1997: 307). Bu çerçevede Türk girişimcisine liderlik yapmak, özel sektörün ihtiyaçları yönünde siyasi erke görüş ve çözüm önerileri sunma, yabancı kurumlarla ve uluslar arası odalarla, ilişkiler

kurma, eğitim kurumları kurma ve mesleki eğitime destek vb. (TOBB); Yerel, bölgesel, ulusal, iki yönü ve uluslar arası, kamu ve özel yasal odalarla ilgili aktivite ve projeler üretmek ve üyeleri desteklemek (World Chambers Federation); Endüstri ve ticari odalara destek vermek üzere baskı grubu oluşturma, katılımcılığı geliştirme, girişimciliğe katkı sağlamak (EUROCHAMBERS) gibi spesifik konular da bu kapsamda belirtilebilir.

Makro misyonlar ise genel olarak içinde bulunduğu ülke, toplum ve dış paydaşlar (diğer STK'lar, özel sektör, devletin kurum ve kuruluşları, uluslararası ve üstü kuruluşlar vb.) bunun ötesinde insanlık ve doğa adına her türlü yararlı konuları içeren misyonlar olarak ifade edilebilir (Özmutaf ve Korukoğlu, 2009: 1151).

Mesleki STK'ların örgütsel yapıları değişebilmekle birlikte mesleki STK'lar temel olarak genel kurul, yönetim kurulu, denetim kurulu, disiplin kurulu vb. çeşitli organlardan oluşmaktadır. Seçimle iş başına gelen başkan, başkan yardımcısı ve genel sekreter ve diğer profesyonel çalışanların yanı sıra üyeler / gönüllüler ve destekçiler de mesleki STK'ların insan kaynağı olarak ortaya konulabilir (Güder, 2005: 39-41).

2.3.Mesleki STK'lar, Üniversite Öğrencileri ve Üniversite Arası İlişki

Üniversite öğrencileri formal eğitimleri sırasında ve sonrasında mesleki STK'lar ile ilişki içinde bulunabilmektedirler. Formal eğitimleri sırasında mesleki olarak, aile ve yakın çevresi sebebiyle, burs alma ve belirli projeler çerçevesinde iletişim kurma gibi nedenlerle üniversite öğrencileri mesleki STK'larla ilişki içinde olabilmektedirler. Belirli bir uzmanlık alanına sahip bir mezun olarak ise iş hayatı içinde temel olarak mesleki tercihleri çerçevesinde de bir mesleki STK'da yer alabilmektedirler. Her iki durumda da koşullar çerçevesinde aktif üyelik ya da destekleyicilik söz konusu olabilecektir.

Günümüz koşulları ve dünya gelişmiş ülkelerin koşulları da göz önüne alındığında STK faaliyetlerine gönüllü olarak katılım söz konusu olsa bile bu süreç profesyonel çalışmaya da dönüşebilmektedir. Bu yönüyle de STK'lar bir istihdam sağlayan sektör olarak üniversite öğrencilerini kendine çeken önemli bir sektör olarak görülebilecektir. Ayrıca gelişmiş ülkelerde 1970'lerden itibaren STK'lara yönetici yetiştiren bölüm, program ve derslere de rastlamak mümkündür (Lee, 2010: 288).

Diğer taraftan üniversitelerin de yönetsel süreçlerde STK'lar ve dolayısıyla mesleki STK'lar ile sürekli ilişkilerinin bulunduğu ve bunun hem eğitim ve öğretim hem de sektörler adına olumlu sonuçları doğuracağı belirtilebilir. Örneğin üniversitelerin hazırlamış oldukları stratejik planlarda STK'lar ile işbirliğini öne çıkaran hatta hedefler arasında STK'lar ile belirli bir zaman sürecinde belirli yüzdesel değerlerde karşılıklı katkıların sağlanmasının da öngörüldüğü söylenebilir (E.Ü. Stratejik Planı, 17, 53).

Bir başka çerçevede ise çeşitli eğitim programları (Leonardo da Vinci vb.) da belirli boyutlarda uluslararası ve ulusal STK'lar ile işbirliğini destekleyebilmektedirler (E.Ü. Leonardo da Vinci Programı). Bunun yanı sıra sosyal sorumluluk kapsamında öğrencilerin STK'larla ilişki içinde olmalarını sağlayan dersler (sosyal sorumluluk projeleri vb.) de müfredat programlarında yer alabilmektedir. Hepsinden öte üniversite bünyesinde yer alan çok farklı konularda (sanat, sağlık, spor vb.) onlarca klüp de gönüllülük esasına dayanan faaliyetler de bulunabilmekte ve bu çerçevede STK'lar ile işbirliğine de gidebilmektedirler. Ayrıca öğrenci konseyi yönergelerinde de STK'lar ile işbirliğine gidilmesine yönelik konular da gündeme getirilebilmektedir (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Öğrenci Konseyi Yönergesi, 8).

2.4.Literatür Görüşü

STK'lara yönelik araştırmalar çeşitli konularda yoğunlaşmaktadır. Etkililik kapsamında STK'larda sürekli karşılaştırma, çok boyutlu düşünme, yönetim kurulunun etkililiği ile ilişkisellik, doğru yönetim uygulamalarını kullanma ile ilişkisellik, sosyal yapı, yönetim ve yönetim kurulu kapsamında evrensel bir uygulamaya yönelik yaklaşımlar, örgütsel düzeyde etkililik ölçümlenmeleri, farklı STK örgütlenmelerindeki yönelimler, farklı düzeylerde etkililiği araştırma (Herman ve Renz, 2008: 399-413), örgütsel performans (Brown, 2005: 317-336), liderlik, örgütsel değerler, örgütsel ortak karar alma (Jaskyte, 2004: 153-165; Özmutaf ve Kayalar, 2008: 565-587), motivasyon ve gönüllülük (Yanay ve Yanay, 2008: 65-75), gönüllülüğün katkıları (Mook vd., 2005: 401-413), stratejik karar verme (Krug ve Weinberg, 2004: 325-342), strateji ve kültür (Neville ve Murray, 2008: 107-121), misyonlar (Christensen ve Ebrahim, 2006: 195-208), iletişim (Özmutaf ve Çelikli, 2010: 2842-2858), paydaş ilişkileri (Balser ve McClusky, 2005: 295-296), kaynak bulma ve kullanma (Özmutaf ve Korukoğlu, 2009: 1149-1170) gibi konular öne çıkabilmektedir. Mesleki odalar kapsamında şirket vatandaşlığı konusunda (Brudney ve Gazney, 2006: 268), etkinlik ve üye beklentileri (Bektaş ve Yılmaz, spor kulüplerinin daha fazla STK yönelimli olması gerekliliğini vurgulayan çalışmalar (Devecioğlu ve Çoban, 2005: 181-191) yer almaktadır.

Ancak yukarıda yer alan ve benzer konuları içeren STK literatüründe yapılan literatür araştırması sonucu mesleki STK'lar ve üniversite öğrencilerinin eğilimlerini kapsayan bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Bu yönüyle mesleki STK'lar kapsamında öğrencilerin görüş ve yönelimlerinin ortaya konulmasının STK literatürü açısından önemli açılımlara katkı sağlayacağı düşünülebilecektir. Bununla beraber sözü edilen çalışmalardan araştırmada kullanılan anket formunda yer alan önermeler kapsamında faydalanılmıştır.

3.ARAŞTIRMA

3.1.Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı mesleki STK'lar kapsamında üniversite öğrencilerinin algılarının belirlenmesidir. Daha açık bir ifadeyle, mesleki STK'ların mesleki alanlara yönelik olarak katkı sağlayabilecek boyutlar olarak; “mesleki olanaklar, haklar, çağdaşlaşma, demokrasi, meslektaş ilişkileri, temsil, etik anlayış, gelişim, parasal olanaklar, geleceğe güvenle bakabilme, üniversite ile işbirliği, paydaşlar ile ilişkiler, Avrupa birliğine entegrasyon ve iş bulma olanakları” kapsamında öğrenci görüşlerinin alınması bunun yanı sıra öğrencilerin yaş, cinsiyet, medeni durum, mesleki alan, sınıf, mesleki olarak gerekli STK türü, çalışma durumu / iş tecrübesi (yıl) konularının bütünsel olarak değerlendirilmesidir.

3.2.Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın amacı mesleki sivil toplum kuruluşlarına yönelik olarak üniversite öğrencilerinin algılarının belirlenmesine yönelik olarak yedi üniversite kapsamında sağlık, sosyal ve fen alanında eğitim ve öğrenim gören üniversite öğrencilerine uygulanmıştır. Araştırmada yaş, cinsiyet, medeni durum, mesleki alan, sınıf, mesleki olarak gerekli STK türü, çalışma durumu / iş tecrübesi (yıl) ve 14 önermeden oluşan anket formu ile gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler SPSS yazılımı ile analiz edilerek araştırmanın amacına uygun olarak elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

3.2.1.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni devlet üniversitelerinde eğitim öğretim gören üniversite öğrencileridir. Araştırmanın çerçevesi çeşitli ölçeklerde yedi devlet üniversitesi olarak belirlenerek örneklem oluşturulmuştur. Anketler tesadüfi örnekleme yöntemi ile deneklere ulaştırılmıştır. Araştırmada geri dönüşümü sağlanabilen 927 anket formundan 916'sı analizlere uygun bulunarak değerlendirmeye alınmıştır.

3.2.2.Veri Toplama Araçları

Mesleki sivil toplum kuruluşlarına yönelik olarak üniversite öğrencilerinin algılarının belirlenmesine yönelik olarak gerçekleştirilen araştırmada iki temel bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. Formun birinci bölümünde bağımsız değişkenler olan yaş, cinsiyet, medeni durum, mesleki alan, sınıf, mesleki olarak gerekli STK türü, çalışma durumu / iş tecrübesine yönelik (yıl) yedi soru ve ikinci bölümde ise mesleki sivil toplum kuruluşlarının sağlayabileceği mesleki katkıları içeren on dört önerme

yer almıştır. Önermeler oluşturulurken literatür bölümünde yer alan kaynaklardan faydalanılmış ve uzman görüşü alınmıştır.

Ölçeklendirme beşli Likert ölçeği kapsamında kesinlikle katılmıyorum için 1, katılmıyorum için 2, orta düzeyde katılıyorum için 3, katılıyorum için 4 ve kesinlikle katılıyorum için 5 olarak belirlenmiştir.

3.3.Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma yedi devlet üniversitesinde ile sınırlı kalmıştır. Maddi, insan kaynağı ve zaman yetersizliği gibi nedenlerle araştırma yedi üniversiteden gelen formlar ile sınırlandırılarak çerçevelendirilmiştir. Ancak 916 olan cevaplanmış form sayısı istatistiksel analiz kapsamında oldukça yeterli bir örnek hacmi olarak ifade edilebilir.

3.4.Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın temel hipotezleri aşağıdaki şekilde ortaya konulabilir:

H₁: Mesleki alan, STK (mesleki olarak gerekli olduğu algısına sahip olunan) seçimini etkilemektedir

H₂: Sınıf, STK (mesleki olarak gerekli olduğu algısına sahip olunan) seçimini etkilemektedir

H₃: Çalışma durumu / iş tecrübesi, STK (mesleki olarak gerekli olduğu algısına sahip olunan) seçimini etkilemektedir

H₄: Katılımcılar önermeleri önemli olarak görmektedirler (H_{4.1}, H_{4.2}, H_{4.3}...vb. şekilde 14 önermenin her biri için)

H₅: Bağımsız değişkenler kapsamında önerme / önermeler konusunda algı farklılıkları vardır (yaş, cinsiyet, medeni durum, mesleki alan, sınıf, çalışma durumu / iş tecrübesi'nin her biri için)

3.5.Bulgular

Bulgular bölümünde bağımsız değişkenler, 14 maddelik önermeyi içeren yapının geçerlik, güvenirlik ve anlamlılığı, bağımsız değişkenlere göre önermelerin analiz sonuçları yer almaktadır.

3.5.1.Bağımsız Değişkenler Kapsamında Bulgular

Ankete katılan öğrencilerin yaş ortalaması ve standart sapması; genel (N=916) olarak 20.1±2.06, cinsiyet bazında kadın (n_k=546) için 19.7±1.80, erkek (n_e=370) 20.6±2.27'dir.

Katılımcıların yaş dağılımı 17-20 yaş arasında yoğunlaşmaktadır. Cinsiyet açısından kadın grubu daha fazla olmakla birlikte dengeli bir dağılım görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu evli olmayan grupta yer almaktadır. Katılımcıların çalışma durumu / iş tecrübesi açısından

çoğunluğunun hiç çalışmadığı görülmekle birlikte çalışma yaşamı içinde yer aldığı ifade edenlerin de oranının yarıya yakın olduğu da önemli bir bulgudur. Diğer taraftan yoğun olarak 1 ve 2. sınıf öğrencileri ankete katılmış ancak diğer gruplar da yeterli olarak görülmüştür. Alan açısından ise sağlık ve sosyal alanda eğitim ve öğretim gören öğrencilerin yakın ve fen alanından daha fazla sayıda oldukları belirlenmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Sosyo-Demografik Değişkenlere Yönelik Bulgular

Yaş	n	%	Çalışma Durumu (Yıl)			Sınıf	n	%
			n	%	%			
17-18	162	17.7	1'den az	162	17.7	1	320	34.9
19-20	462	50.4	1-2	122	13.3	2	344	37.6
21-22	198	21.6	3-4	30	3.3	3	96	10.5
23 ve Üstü	94	10.3	5 ve üstü	64	7.0	4	106	11.6
Toplam	916	100	Hiç Çalışmadım	538	58.7	5 ve Üstü	50	5.5
Cinsiyet	n	%	Toplam	916	100	Toplam	916	100
Kadın	546	59.6	Medeni Durum	n	%	Alan	n	%
Erkek	370	40.4	Evli	18	2.0	Sağlık	362	39.5
Toplam	916	100	Bekar	898	98.0	Sosyal	360	39.3
			Toplam	916	100	Fen	194	21.2
						Toplam	916	100

Mesleki açıdan hangi STK türüne üyeliğin gerekli olduğunun belirlenmesine yönelik soru için birden fazla seçeneğin işaretlenebileceği ön görülmüştür. Bu kapsamda N=916 katılımcı tarafından 1906 adet işaretleme yapılmıştır. Mesleki açıdan birinci sırada gerekli görülen STK türlerinin sendika ve meslek odaları olduğu onları vakıf ve derneklerin takip ettiği ortaya çıkmıştır. Kulüp ve kooperatif seçeneklerinin daha düşük değer aldığı görülmüştür. Ayrıca herhangi bir STK'a yönelik olarak "mesleki açıdan üyeliğe gerek yoktur (M.A.U.G.Y.)" seçeneğinin de oldukça düşük olmakla birlikte tercih edildiği görülmüştür (Tablo 3).

Tablo 3. Mesleki Açıdan Üyeliğe Gerekli Görülen STK Türü

STK Türü	Yanıtlar		Her Bir Yanıt Seçeneği İçin % (Evet Yüzdesi)
	n	%	
Dernek	366	19.2	41.5
Vakıf	378	19.8	42.9
Sendika	424	22.2	48.1
Mesleki Odalar	418	21.9	47.4
Kooperatif	54	2.8	6.1
Kulüp	206	10.8	23.4

M.A.Ü.G.Y.	60	3.1	6.8
Toplam	1906	100	216.1

Tablo 4’de yer alan mesleki alana göre STK Türü dağılımının anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($\chi^2 = 47.16$, Sd=12, p=0.000). Dolayısıyla H_1 hipotezi kabul edilmiştir. Tablo 4’de yer alan n ve % değerleri incelendiğinde farklılığın n ve % değerleri diğerlerine göre oldukça yüksek olan sağlık ve sosyal alanı kapsamında yer alan mesleki odalar, dernek, vakıf ve sendika seçeneklerinden kaynaklandığı görülmektedir.

Tablo 4. Mesleki Alan ve STK Türü

STK Türü	Mesleki Alan (n ve %)			Toplam
	Sağlık	Sosyal	Fen	
Dernek	154 (8.1)	142 (7.5)	70 (3.7)	366 (19.2)
Vakıf	150 (7.9)	144(7.6)	84(4.4)	378(19.8)
Sendika	144(7.6)	196(10.3)	84(4.4)	424(22.2)
Mesleki Odalar	156(8.2)	154(8.1)	108(5.7)	418(21.9)
Kooperatif	6(0.3)	38(2)	10(0.5)	54(2.8)
Kulüp	60(3.1)	88(4.6)	58(3)	206(10.8)
M.A.Ü.G.Y.	16(0.8)	32(1.7)	12(0.6)	60(3.1)
Toplam	686(36)	794(41.7)	426(22.4)	1906(100)

Tablo 5’de yer alan sınıfa göre STK Türü dağılımının anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($\chi^2 = 53.88$, Sd=24, p=0.000). Dolayısıyla H_2 hipotezi kabul edilmiştir. Tablo 5’de yer alan n ve % değerleri incelendiğinde farklılığın n ve % değerleri diğerlerine göre oldukça yüksek olan 1. ve 2. sınıflar kapsamında yer alan mesleki odalar, dernek, vakıf ve sendika seçeneklerinden kaynakları görülmektedir. Ancak burada ankete katılanların çoğunluğunun 1. ve 2. sınıf düzeyinde yer aldığı da göz ardı edilmemelidir.

Tablo 5. Sınıf ve STK Türü

STK Türü	Sınıf (n ve %)					Toplam
	1	2	3	4	5 ve üstü	
Dernek	142(7.5)	130(6.8)	34(1.8)	42(2.2)	18(0.9)	366(19.2)
Vakıf	144(7.6)	128(6.7)	42(2.2)	36(1.9)	28(1.5)	378(19.8)
Sendika	128(6.7)	168(8.8)	44(2.3)	56(2.9)	28(1.5)	424(22.2)
Mesleki Odalar	128(6.7)	166(8.7)	50(2.6)	60(3.1)	14(0.7)	418(21.9)
Kooperatif	10(0.5)	26(1.4)	6(0.3)	12(0.6)	0(0.0)	54(2.8)
Kulüp	66(3.5)	66(3.5)	30(1.6)	34(1.8)	10(0.5)	206(10.8)

M.A.Ü.G.Y	18(0.9)	32(1.7)	0(0.0)	6(0.3)	4(0.2)	60(3.1)
Toplam	636(33.4)	716(37.6)	206(10.8)	246(12.9)	102(5.4)	1906(100)

Tablo 6’da yer alan çalışma durumu / iş tecrübesine göre STK Türü dağılımının anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($\chi^2=62.48$, Sd=24, p=0.000). Dolayısıyla H_3 hipotezi kabul edilmiştir. Tablo 6’da yer alan n ve % değerleri incelendiğinde farklılığın n ve % değerleri diğerlerine göre oldukça yüksek olan “hiç çalışmadım” seçeneği kapsamında yer alan mesleki odalar, dernek, vakıf ve sendika seçeneklerinden kaynakları görülmektedir. Ayrıca daha düşük seviyede ve birbirini yakın olmakla birlikte 1’den az ve 1-2 yıl iş tecrübesi olanların da dernek, vakıf, sendika ve mesleki odalar seçenlerinin de farklılığa etki yaptığı görülebilir (Tablo 6).

Tablo 6. Çalışma Durumu / İş Tecrübesi (Yıl) ve STK Türü

STK Türü	Yıl Olarak Çalışma Durumu (n ve %)					Toplam
	1'den az	1-2	3-4	5 ve üstü	Hiç Çalışmadım	
Dernek	74(3.9)	64(3.4)	6(0.3)	22(1.2)	200(10.5)	366(19.2)
Vakıf	56(2.9)	34(1.8)	4(0.2)	30(1.6)	254(13.3)	378(19.8)
Sendika	82(4.3)	60(3.1)	14(0.7)	34(1.8)	234(12.3)	424(22.2)
Mesleki Odalar	82(4.3)	54(2.8)	16(0.8)	32(1.7)	234(12.3)	418(21.9)
Kooperatif	12(0.6)	2(0.1)	0(0.0)	8(0.4)	32(1.7)	54(2.8)
Kulüp	42(2.2)	18(0.9)	10(0.5)	12(0.6)	124(6.5)	206(10.8)
M.A.Ü.G.Y	6(0.3)	4(0.2)	6(0.3)	6(0.3)	38(2)	60(3.1)
Toplam	354(18.6)	236(12.4)	56(2.9)	144(7.6)	1116(58.6)	1906(100)

3.5.2. Ölçüm Aracının Geçerlik ve Güvenirliliği, Önermelerin Anlamlılığı

Ankette 14 önermeden / maddeden oluşan bölüme faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizinde temel bileşenler analizi ve varimaks rotasyonu tercih edilmiştir. Analizde Bartlett küresellik testi sonucuna ($\chi^2=3802$, sd=91, p=0.000), Kaiser-Meyer-Olkin değeri (0.877) ve anti imaj

korelasyon matrisinin köşegen değerlerine (0.907-0.756) göre 14 maddelik yapının faktör analizine uygunluğuna karar verilmiştir. Faktör analizi sonucu toplam varyansı % %53.901 düzeyinde açıklayan 3 faktör ortaya çıkmıştır. Birinci faktör % 19.874, ikinci faktör %17.169 ve üçüncü faktör %16.907 düzeyinde varyansı etkilemektedir. 14 maddelik yapının genel Cronbach alfa düzeyi 0.856'dır. Bu değer 14 maddenin konuyu yüksek derecede güvenilir olarak açıkladığını ortaya koymaktadır. Ayrıca faktör ve madde bazında Cronbach alfa değerlerinin de tutarlı bir yapıyı ortaya koydukları belirlenmiştir (Tablo 7). Diğer taraftan 14 madde için soru bütün korelasyon değerinin 0.25'den büyük değer olarak 0.600-0.324 değerleri arasında değişim gösterdiği görülmüştür. 14 madde için genel soru ortalaması 3.7 ve ortalama varyans 0.83'dür. 14 madde için maddeler arası korelasyon ortalaması ise 0.838'dir.

Diğer taraftan, önermelerin katılımcılar tarafından nasıl algılandığının belirlenmesi amacıyla, sıfır hipotezi $\mu \leq 3$ şeklinde alınmış ve gerçekleştirilen evren ortalamasına dayalı t testi sonuçlarına göre her bir önerme için sıfır hipotezi reddedilmiştir. Dolayısıyla H_4 hipotezi her bir önerme için ayrı ayrı kabul edilmiştir. Böylece 14 önermeyi de katılımcıların anlamlı / önemli buldukları sonucuna varılmıştır. 14 maddeye yönelik tanımlayıcı istatistikler ve t testi sonuçları Tablo 7'de yer almaktadır.

Tablo 7. Önermeler, Faktörler, Güvenirlilik Katsayıları, Tanımlayıcı İstatistikler ve t Testi

Önermeler	Faktör	Cronbach	$\bar{x} \pm s$	$H_0: \mu \leq 3$
-----------	--------	----------	-----------------	-------------------

Mesleki açıdan STK'lar...	Alfa				Genel=0.856	n=916		
	1	2	3				t	p
Mesleğimizin meslektaşlarımız kapsamında daha iyi temsil edilmesine katkı sağlar	.731	.043	.281	.686	.757	4.0±.84	36.034	.000
Mesleğimizin meslektaşlarımız kapsamında daha iyi anlaşılmasına katkı sağlar	.719	.053	.254	.698		3.9±.84	35.652	.000
Mesleğimizin paydaşlar (kamu, özel sektör, diğer STK'lar) tarafından daha iyi anlaşılmasına katkı sağlar	.664	.259	.111	.719		3.7±.84	28.069	.000
Meslektaşlarımız arasında etik faktörlerin (saygı, sevgi, güven, dayanışma vb.) yaygınlaşmasına katkı sağlar	.635	.096	.181	.725		3.9±.93	31.917	.000
Mesleki açıdan gelişim (eğitim, kurs, yurt içi / dışı gezi vb.) olanaklarına katkı sağlar	.505	.289	.149	.738		3.9±.87	31.266	.000
Mesleki açıdan parasal olanaklara (uygun kredi vb.) katkı sağlar	.108	.748	.101	.721	.741	3.1±1.02	5.050	.000
Mesleki olarak Avrupa Birliği'ne entegrasyonuna katkı sağlar	.162	.654	.218	.691		3.1±1.00	3.272	.001
Mesleğimize yönelik iş bulma olanağına katkı sağlar	.344	.647	.046	.683		3.4±.96	15.473	.000
Mesleki olarak geleceğe güvenle bakmamıza katkı sağlar	.153	.638	.381	.675		3.3±1.02	11.327	.000
Üniversite ile işbirliğini artırarak mesleki katkı (staj, iş bulma, yenilikler vb.) sağlar	.399	.572	.005	.707		3.7±.95	22.432	.000
Mesleki haklarımızın geliştirilmesine katkı sağlar	140	.076	.809	.690	.753	4.0±.79	41.227	.000
Mesleki olanaklarımızın geliştirilmesine katkı sağlar	150	.192	.789	.675		4.0±.82	37.366	.000
Mesleğimizin çağdaşlaşmasına katkı sağlar	384	.185	.634	.665		3.8±.87	29.093	.000
Mesleğimizde demokrasinin geliştirilmesine katkı sağlar	.321	.148	.522	.752		3.6±.94	21.086	.000

3.5.3.Bağımsız Değişkenler Kapsamında Önermelere Yönelik Bulgular

Bu başlık altında araştırmanın bağımsız değişkenleri kapsamında önermelere yönelik olarak gerçekleştirilen analiz sonuçları yer almaktadır.

-Yaş gruplarına yönelik bulgular: Aşağıdaki önermeler için tek yönlü tek değişkenli varyans analizi kapsamında H_5 hipotezi kabul edilmiştir; “Mesleki haklarımızın geliştirilmesine katkı sağlar” (F=11.118, p=0.000), “Mesleğimizde demokrasinin geliştirilmesine katkı sağlar” (F=7.613, p=0.000), “Mesleğimizin meslektaşlarımız kapsamında daha iyi anlaşılmasına katkı sağlar” (F=5.51, p=0.001), “Meslektaşlarımız arasında etik faktörlerin (saygı, sevgi, güven, dayanışma vb.) yaygınlaşmasına katkı sağlar” (F=3.789, p=0.01), “Mesleki açıdan gelişim (eğitim, kurs, yurt içi / dışı gezi vb.) olanaklarına katkı sağlar” (F=3.275, p=0.021), “Üniversite ile işbirliğini artırarak mesleki katkı (staj, iş bulma, yenilikler vb.) sağlar” (F=3.468, p=0.016) önermeleri için anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Yaş grupları yükseldikçe ortalamalarda artış görülmektedir. Yukarıdaki önermeler için alt gruplar arasında Tamhane T2 çoklu karşılaştırma testine göre de farklılık vardır (p<0.05).

-Cinsiyet gruplarına yönelik bulgular: Aşağıdaki önermeler için tek yönlü tek değişkenli varyans analizi kapsamında H_5 hipotezi kabul edilmiştir; “Mesleğimizin meslektaşlarımız kapsamında daha iyi anlaşılmasına katkı sağlar” (t=2.792, p=0.005), “Mesleğimizin meslektaşlarımız kapsamında daha iyi temsil edilmesine katkı sağlar” (t=2.752, p=0.006), “Meslektaşlarımız arasında etik faktörlerin (saygı, sevgi, güven, dayanışma vb.) yaygınlaşmasına katkı sağlar” (t=2.775, p=0.006), “Mesleki açıdan gelişim (eğitim, kurs, yurt içi / dışı gezi vb.) olanaklarına katkı sağlar” (t=5.619, p=0.000), “Mesleğimizin paydaşlar (kamu, özel sektör, diğer STK’lar) tarafından daha iyi anlaşılmasına katkı sağlar” (t=2.995, p=0.005), “Mesleğimize yönelik iş bulma olanağına katkı sağlar” (t=2.797, p=0.005) önermeleri için kadın grubu yönünde anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Kadın grubunun ortalama değerleri sözü edilen önermeler kapsamında erkek gruba göre daha yüksek değer almıştır.

-Medeni duruma yönelik bulgular: Mann-Whitney U testi kapsamında gerçekleştirilen analizler sonucunda medeni durum açısından herhangi bir önerme için farklılığa rastlanılmamıştır (p>0.05). Dolayısıyla herhangi bir önerme için H_5 hipotezi kabul edilmemiştir.

-Mesleki alana yönelik bulgular: Aşağıdaki önermeler için tek yönlü tek değişkenli varyans analizi kapsamında H_5 hipotezi kabul edilmiştir; “Mesleğimizde demokrasinin geliştirilmesine katkı sağlar” (F=10.42, p=0.000), “Meslektaşlarımız arasında etik faktörlerin (saygı, sevgi, güven, dayanışma vb.) yaygınlaşmasına katkı sağlar” (F=6.416, p=0.002), “Mesleki açıdan parasal olanaklara (uygun kredi vb.) katkı sağlar” (F=6.748,

p=0.001), “Üniversite ile işbirliğini artırarak mesleki katkı (staj, iş bulma, yenilikler vb.) sağlar” (F=11.72, p=0.000), “Mesleki olarak Avrupa Birliği’ne entegrasyonuna katkı sağlar” (F=19.788, p=0.000), “Mesleğimize yönelik iş bulma olanağına katkı sağlar” (F=13.520, p=0.000). Sözü edilen önermelere yönelik olarak “sağlık” alanı için grup ortalamaları “sosyal ve fen alanlarından daha yüksektir. Tamhane T2 ve Scheffe çoklu karşılaştırma testlerine göre de farklılık vardır (p<0.05).

-Sınıfa yönelik bulgular: Aşağıdaki önermeler için tek yönlü tek değişkenli varyans analizi kapsamında H_5 hipotezi kabul edilmiştir; Mesleki haklarımızın geliştirilmesine katkı sağlar” (F=2.928, p=0.02), “Mesleğimizde demokrasinin geliştirilmesine katkı sağlar” (F=7.543, p=0.000), “Mesleğimizin meslektaşlarımız kapsamında daha iyi anlaşılmasına katkı sağlar” (F=4.249, p=0.002), “Meslektaşlarımız arasında etik faktörlerin (saygı, sevgi, güven, dayanışma vb.) yaygınlaşmasına katkı sağlar” (F=2.899, p=0.021), “Mesleki açıdan gelişim (eğitim, kurs, yurt içi / dışı gezi vb.) olanaklarına katkı sağlar” (F=3.176, p=0.013), “Üniversite ile işbirliğini artırarak mesleki katkı (staj, iş bulma, yenilikler vb.) sağlar” (F=3.352, p=0.01), “Mesleki olarak Avrupa Birliği’ne entegrasyonuna katkı sağlar” (F=10.454, p=0.000), “Mesleğimize yönelik iş bulma olanağına katkı sağlar” (F=8.040, p=0.000) önermeleri için anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Sınıf yükseldikçe ortalamalarda artış görülmektedir. Önerme için alt gruplar arasında Tamhane T2 ve Scheffe çoklu karşılaştırma testlerine göre de farklılık vardır (p<0.05).

-Çalışma / iş tecrübesi durumuna yönelik bulgular: Çalışma durumuna göre her hangi bir önerme için anlamlı bir farka rastlanmamıştır (p>0.05). Ancak çalışma ve çalışmama durumu göz önüne alınarak analiz bağımsız gruplar için t testi ile tekrarlandığında aşağıdaki önermeler için H_5 hipotezi kabul edilmiştir; “Mesleğimizin meslektaşlarımız kapsamında daha iyi temsil edilmesine katkı sağlar” (t=-2.266, p=0.024), “Mesleki olarak Avrupa Birliği’ne entegrasyonuna katkı sağlar” (t=-2.216, p=0.027) önermeleri için çalışmamış grup yönünde anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Çalışmamış grubunun ortalama değerleri sözü edilen önermeler kapsamında çalışmış gruba göre daha yüksek değer almıştır.

4.SONUÇ

Günümüzde çağdaş üniversite eğitim ve öğretimi temel olarak toplumun çok farklı ihtiyaçlarını karşılayabilecek uzmanlık alanları gözetilerek gerçekleştirilmeye çalışılmakta her geçen gün yeni ihtiyaçlara cevap verecek yeni bölüm ve konular da bu sürece dahil edilmektedir. Ancak bu süreç öğrencilerin özellikle uzmanlık alanlarıyla ilgili STK’ların da katkılarıyla gerçekleştirildiğinde daha sağlam bir zemine oturabilecektir ki bunun sağlanmaya çalışıldığı verilen örneklerde de görülmüştür. Ancak bu kapsamda önemli bir boyut sadece kurumsal anlamda işbirliklerinin yeterli

olamayacağı ayrıca üniversite öğrencilerinin mesleki STK'lar konusunda hangi tür algıya sahip oldukları ve konuya yönelik katılımcı çerçevede yapacakları katkıların da sürece dahil edilmesi olarak ortaya konulabilir. Bu mütevazı çalışma çerçevesinde de sözü edilen boyut çeşitli açılardan irdelenmiştir.

Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin gerçekten sadece uzmanlık alanına yönelik bilgiyi alan kişiler değil mesleki alanda çok önemli bir boyut olan mesleki STK'lar konusunda da seçici ve bilgili oldukları belirlenmiştir. Bu çerçevede üniversite öğrencileri mesleki STK'ların; mesleki temsil, meslektaş ve paydaşlar (kamu, özel sektör, diğer STK'lar vb.) tarafından iyi anlaşılma, etik faktörlerin (saygı, sevgi, güven, dayanışma vb.) yaygınlaşması mesleki gelişim olanakları (eğitim, kurs, yurt içi / dışı gezi vb.), daha iyi parasal olanaklar (uygun kredi vb.), AB'ye entegrasyon, iş bulabilme, geleceğe güvenle bakma, üniversite-mesleki STK ile işbirliği çerçevesinde mesleki katkılar (staj, iş bulma, yenilikler vb.), hakların geliştirilmesi, çağdaşlaşma ve demokrasinin geliştirilmesine katkı sağladığını ortaya koymuşlardır (Tablo7). Bu sözü edilen konular sosyo-demografik değişkenler (yaş, cinsiyet, medeni durum) ve diğer bağımsız değişkenler olan alan (sağlık, sosyal, fen), sınıf ve çalışma / iş tecrübesi açısından da bazı önermeler için verilen önemin daha fazla olması açısından farklılıklar çıksa da genel olarak önemli bulunduğu da görülmüştür.

Diğer taraftan mesleki STK konusunda öğrencilerin algılarının geniş bir STK örgütlenmesini de kapsadığı bu çalışma ile belirlenmiştir. Diğer bir deyişle mesleki dernekler, vakıflar, sendikalar, odalar, kulüpler ve az da olsa kooperatifler üniversite öğrencileri açısından mesleki anlamda önemli bulunmuştur (Tablo 3). Mesleki STK'lara göreceli olarak sağlık ve sosyal alanlarında okuyanlar fen alanında okuyanlara göre daha fazla önem vermişlerdir (Tablo 4). Ayrıca mesleki STK'ya bakış açısında okunan sınıf ve iş tecrübesinin de etkili olduğu belirlenmiştir (Tablo 5 ve Tablo 6).

Sonuç olarak aşağıdaki değerlendirmeler ortaya konulabilir:

- i.** Üniversite öğrencileri mesleki STK'lar konusunda bilinçlidirler,
- ii.** Üniversite öğrencilerinin mesleki STK'lar konusunda ilgili kesimler tarafından katılımcı ve önemsenir bir şekilde fikirleri alınabilir ve rasyonel olan fikirler uygulamaya geçirilebilir,
- iii.** Daha fazla üniversite, mesleki STK ve öğrenciler kapsamında bütünleştirici çalışmalar yapılabilir. Mesleki STK'ların temsilcilerine konferanslar verilmesi, çalıştay ve sempozyumlar düzenlenmesi, ortak Ar-Ge faaliyetlerinde bulunması, mesleki STK'lara ziyaret ve ortak mesleki geziler vb. bu kapsamda örnek olarak verilebilir,
- iv.** Bazı gelişmiş ülkelerde olduğu gibi eğitim öğretim müfredatına mesleki STK'larla ilgili dersler konulabilir. Bunun yanı sıra acilen STK ve mesleki STK'ları da içine alan yönetici ve profesyonel çalışan yetiştirecek bölüm ya da anabilim dalları yaygınlaştırılabilir,

- v. Bu çalışma ile sınırlı sayıda üniversite öğrencisinin genel anlamda görüşleri alınmıştır. Buna benzer ancak daha spesifik boyutları ile öğrenci, STK ve üniversite ve daha üst düzey yönetimler kapsamında ortak araştırmalar gerçekleştirilebilir.

KAYNAKLAR

Association of Balkan Chambers (ABC), Home, <http://www.abcinfos.com/>, (Erişim Tarihi: 12.12.2010).

Akdemir, Ali (1996), Girişimcilik Kültürü, Kütahya.

Akdemir, Ali (2009), İşletmeciliğin Temel Bilgileri, Ekin Yay., Bursa.

Balsler, Deborah ve McClusky (2005), Managing Staholder Relationship and Nonprofit Organization Effectiveness, Nonprofit Management & Leadership, 15(3), 295-296.

Bektaş Çetin ve Yılmaz, Hüseyin (2004), 3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, Osman Gazi Üniversitesi, Eskişehir, 2004. iibf.ogu.edu.tr/kongre/bildiriler/06-03.pdf, (Erişim Tarihi: 12.12.2010).

Brown, William A. (2005), Exploring the Association Between Board and Organizational Performance in Nonprofit Organizations, Nonprofit Management & Leadership, 15(3), 317-336.

Brudney, Jeffrey L ve Gazley, Beth (2006), Moving Ahead or Falling Behind? Volunteer Promotion and Data Collection, Nonprofit Management & Leadership 16(3), 268.

Christensen, Rachel A. ve Ebrahim, Alnoor (2006), How Does Accountability Affect Mission? The Case of a Nonprofit Serving Immigrants and Refugees, Nonprofit Management & Leadership, 17(2), 195-208.

Connor, Joseph A., Kadel-Taras, Stephanie, Vinokur-Kaplan, Diane (1999), The Role of Nonprofit Management Support Organizations in Sustaining

Süleyman Demirel Üniversitesi
Vizyoner Dergisi
Y.2011, C.3, S.4. s.35-55

Suleyman Demirel University
The Journal of Visionary
Y.2011, Vol.3, No.4. pp.35-55

Community Collaborations, Nonprofit Management & Leadership, 10(2), 130.

Demir, Galip (2001), Ahilik ve Yükselen Değerler, İş Ahlakı, Tarih Dergisi, 76-82.

Devecioğlu, Sabahattin, ve Çoban, İlker (2005), Spor Kulüplerinin Sivil Toplum Örgütü Olarak Toplumsal İşlevi, Siyaset ve Toplum Dergisi, 3 181-191.

Ege Üniversitesi Leonardo da Vinci Programı, Leonardo da Vinci Programı nedir?, <http://www.leonardo.ege.edu.tr/detay.php?SayfaID=89>.

Ege Üniversitesi Stratejik Planı, Kurumsal İlişkilere Yönelik Stratejik Amaçlar, <http://www.ege.edu.tr/links.php?lid=1&lnkid=42>, (Erişim Tarihi: 12.12.2010).

EUROCHAMBERS, Home, <http://www.eurochambres.be/Content/Default.asp?>, (Erişim Tarihi: 12.12.2010).

Florini, Ann (2004), Is Global Civil Society a Good Thing?, Thinkery, Brookings Institution, s. 72.

International Chamber of Commerce (ICC), Home, <http://www.iccwbo.org/>, (Erişim Tarihi: 12.12.2010).

İzmir Ayakkabıcılar Odası, Odamızın Amacı, <http://www.ayakkabicilar.org/odabilgileri.aspx>, (Erişim Tarihi: 12.12.2010).

İzmir Esnaf ve Sanatkar Odaları Birliği, Bağlı Odalarımız, <http://www.iesob.org.tr/content/view/425/106/>, (Erişim Tarihi: 12.12.2010).

İzmir Kent Haber, İzmir İli Sivil Toplum Kuruluşları Listesi, <http://www.kenthaber.com/ege/izmir/Dizin/sivil-toplum-kuruluslari/Listesi>, (Erişim Tarihi: 12.12.2010).

İzmir Kuyumcular Odası, Faaliyet Alanlarımız, http://www.izko.org.tr/bilgi.php?ice_rik=faaliyet, (Erişim Tarihi: 12.12.2010).

İzmir Oto Tamircileri Odası, Hakkımızda, <http://izmirototamircileriodasi.com/index.php/hakkmzda.html>, (Erişim Tarihi: 12.12.2010).

Jaskyte, Kristina (2004), Transformational Leadership, Organizational Culture, and Innovativeness in Nonprofit Organizations, *Nonprofit Management & Leadership*, 15(2), 153-165.

Krug, Kersti ve Weinberg, Charles B. (2004), Mission, Money, and Merit: Strategic Decision Making by Nonprofit Managers, *Nonprofit Management & Leadership*, 14(3), 325-342.

Kamat, Sangeeta (2003), NGOs and the New Democracy, *Harvard International Review*, USA, 68.

Lee, Mordecai (2010), The Role of the YMCA in the Origins of U.S. Nonprofit Management Education, *Nonprofit Management & Leadership*, 20(3), 288.

Mandeville, John (2005), The Nonprofit Sector: A Partner with Government, *Patimes*, Special Section, 6.

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Öğrenci Konseyi Yönergesi, Öğrenci Konseyi Yönetim Kurulunun Görevleri, www.mehmetakif.edu.tr/files/yonerge/OgrenciKonseyiYonergesi.pdf, (Erişim Tarihi: 12.12.2010).

Mook, Laurie, Sousa, Jorge, Elgie, Susan, Quarter Jack (2005), Accounting for the Value of Volunteer Contributions, *Nonprofit Management & Leadership*, 15(4), 401-413.

Neville, Lukas ve Murray, Elspeth J.(2008), Succession, Strategy, Culture, and Change at Santropol Roulant, *Nonprofit Management & Leadership*, 19(1), 107-212.

Özerkmen, Necmettin (2004), Ahiliğin Tarihsel – Toplumsal Temelleri Ve Temel Toplumsal Fonksiyonları – Sosyolojik Yaklaşım, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 44(2), 58-60.

Özmutaf, Nezih Metin ve Korukoğlu, Ayşen, (2009), Sivil Toplum Kuruluşlarının Kaynak Bulma ve Kullanma Süreçlerindeki Yaklaşımları: İzmir İli Uygulaması, *Ege Akademik Bakış* 9(4), 1149-1170.

Özmutaf, Nezih Metin ve Kayalar, Murat (2008), Sivil Toplum Kuruluşlarında Lider Performans Profili: İstatistiksel Bir Yaklaşım, *Ege Akademik Bakış* 8(2), 565-587.

Süleyman Demirel Üniversitesi
Vizyoner Dergisi
Y.2011, C.3, S.4. s.35-55

Suleyman Demirel University
The Journal of Visionary
Y.2011, Vol.3, No.4. pp.35-55

Özmutaf, Nezir Metin ve Çelikli, Semra (2010), Sivil Toplum Kuruluşlarında İletişim Kalitesini Etkileyen Boyutlar, Journal Of Yasar University, 17(5), 2842-2858.

Öztürk, Nurettin (2002), Ahilik Teşkilatı ve Günümüz Ekonomisi, Çalışma Hayatı ve İş ahlakı Açısından Değerlendirilmesi, DPU Sosyal Bilimler Dergisi, 7, 5.

Rugh, Thomas E.(1997), Remissioning Nonprofits: Two Case Studies of Membership Associations, Nonprofit Management & Leadership, 7(3), 307.

Sağlık Teknisyen ve Teknikerleri Derneği, Hakkımızda, <http://www.satder.org/amac.php>, (Erişim Tarihi: 12.12.2010).

Sivil Toplum Kuruluşları Rehberi, Tarih Vakfı Yay., İstanbul, 2005.

TMMOB, Odalar, <http://www.tmmob.org.tr/tmmob/odalar.php>, (Erişim Tarihi: 12.12.2010).

World Chambers Federation (WCF), Home, <http://www.iccwbo.org/wcf/id8856/index.html>, (Erişim Tarihi: 12.12.2010).

Yanay, Galit Ventura ve Yanay, Niza (2008), The Decline of Motivation? From Commitment to Dropping out of Volunteering, Nonprofit Management & Leadership, 19(1), 65-75.

Yıldırım, İbrahim (2004), Demokrasi, Sivil Toplum Kuruluşları ve Yönetişim, Seçkin Yay., İstanbul.